

אלף ערביי חיפה תורה 15 אלף ערביי נצרת?

באו המשפחות הנצרות החשובות בתכנית נגדית: רשימה אחידה של כל ערביי ישראל, בהנהגת ראשי המשפחות הנצרותיות. ימיד החלה מערכת פנימית קשה, שנסייתה בנצחון הנצרותיים. גם הקומוניסטים, גרורי מפא"י ומפ"ם בין הערבים הבינו, כי מוטב להם להצטרף לרשימה כללית. ערבים, שיתקשרו בגלוי עם מפלגה יהודית, יראו בעיני הרחוב הערבי, המתמרמר על הפליות רבות, ככובות מכורות.

המצע המשוער של המפלגה הערבית המאוחדת: ביטול המשטר הצבאי באזורים הערביים; חופש תנועה ודיבור לערבים; הכרה בערביי המדינה כישראלים שווי זכויות, שגורלם לא יהיה תלוי בחסיסם בין המדינה לבין הארצות השכנות.

המסקנה: יש לתת לאידיש מעמד שפה רשמית במדינה. מכיוון שלעתונים האידישיים בארץ יש 52 אלף קוראים, יש להניח שימצאו לדרישה זו מאות אלפי בוחרים. דוברים כבר נמצאו: עסקנים בעלי עבר בונדאי יסרו מפלגה בארץ, מקוים לקבץ מסביבם עסקנים אחרים מבין העולים החדשים.

המעמד השלישי

מנצרת תצא תורה

עסקני ציבור ערביים שנוכחו, כי 15% מכלל הבוחרים לכנסת השנייה יהיו ערבים החלו מתוודים, מתכנים ותוכניות לייצוג ערבי מתאים בכנסת, לשיגור שבעה-חששה "חכים" במקום שלושה בכנסת הראשונה.

מ'פקד השרים. אור ליום 7.5.51

שרת חור

שפירא חור

גורדה איננה

בן גי. איננו

לבון חור

מיימון חור

קפלן איננו

שיטרית נשאר

גרי חור

יוסף איננו

רוזן נשאר

רמז נשאר

חינוך

מדד העצים

כשנכנס "חולה" חרמל, המורה האחראי לענייני הקרן הקיימת בגמנסיה הרצלית, לכי תה השלישית, מצא אותה במצב של מהפכה. "חולה" רצה 20 פרוטה מכל תלמיד, תרומת השבוע. הכיתה אמרה: לא. המהפכה החלה לפני שלוש שנים. עמוס רוזנצוויג, תלמיד הכיתה, נהרג בדרך לחור לון, התלמידים החליטו לתרום 30 עצים לקרן, וזכר לחברם. כשהיתה התעודה בידיהם, עלה בראשם רעיון: הכיתה תקים, במרוצת השנים, יער שלם, במקום לזרוק פרוטות לקופסה הכחולה, שאין לראות ממש ומיד את תוצאותיהן, תוך שלוש שנים הגיעו לסכום נאה: 200 עצים.

כאשר "יפוס" יבלוקונסקי, מחנך הכיתה, חלה לפני כמה חודשים, תחליטה הכיתה הח' לטה סודית: בית הספר לא תמך כראוי במורה האהוב, — התלמידים יכבדוהו בנטיעת 30 עצים. בכיסוי של משה ברנשטיין, בנו בן ה'13 של שר המסחר לשעבר, נוצרה קופת-סתר. סך הכל — 5.600 ל"י.

חולה בא ודרש את שלו. יטעו התלמידים יער כאות נפשם, אולם עליהם לשלם את התשלום הרגיל של לירה לשבוע לקופסה. החלה עמידה לא נעימה על המיקח: 900 פרוטה, 800 פרוטה, עד שהגיעו לפשרה של 700 פרוטה. אולם כשהציעו חברי ועד הכיתה: תה: צבי ברסקי (בנו של סגן אלוף בצה"ל, מיכאל מילר (בן סוחר), ומשה ברנשטיין, את הפרשה לכיתה, קמה המולה גדולה, הכי תה סרבה לשלם.

"איננו רוצים, שיכריחו אותנו לשלם תרו"מות. זה צריך להיות ענין של התנדבות!" הכריזו התלמידים. "כל הענין הוא... סיכס תלמיד אחר, מה עומדים על המקח, כאלו זה היה רחוב ליליבלום?"

תערוכות

הגרמני מחייך

אלפים באו, מכל חלקי הארץ, לקבוצ לוחמי הגיטאות, השוכן בין עכו לנהריה, להתייח עם זכר המיליונים שהושמדו, ועם זכר הרבבות שמרדו. רבבה נוספת התכנסה אותה שעה ביד מרדכי, בדרום.

פרטיזנים לשעבר, צבאי חאקי חולצות כחולות, חיילים קצינים, המוני נוער ודגלים, הושמעו ספורי המרד, שעוררו פחד מפני שואה דומה. בקיבוץ מרדכי הגיטאות נפתחה תערוכה מתמדת של מורשת השואה — אוספים, תערות, ספרים, תצלומים. כל זה קיים, במידה רבה, הודות לעזרתם של הגרמנים, ששמרו על התומר.

מתחת לטבלת זכוכית: פנקס חשבונות. חשבון פשוט: השמדת הגיטו. הוצאות: אי בוק נגד כינים, נסיעות, אוכל 3000 מרקס. הכנסות: שיני זהב, בגדים, רכוש ועוד 10000 מרקס. בסמוך מונחים: תעודת עבודה של ילד בן 7, של זקנה בת 70.

תמונה: הגיטו עולה בלהבות. תמונה: פורעלים מקצועיים בעלי תעודות חסינות מוצ"בים לקיר. מולם עומדים הגרמנים, רוביהם נטוים, הם מחייכים.

משק

הדולר משתלם

כשקרא הנשיא רוזבלט בפעם הראשונה למשק הפרטי להשאיל לו מנהלים מומחים, עורר הדבר ספקות רבים. טענו השוללים: איש "הדולר לשנה", הממשיך להשתייך מבחינה נפשית לעסקי הפרטי, גם כשהוא

הולכת, שהייה בבתי-המלון המפור ביותר, יראה חובת-נימוס לעצמו ל"את המסע בהרחבה רבה. הנוצאה: אונגים עשו את הביקור מסע-ניצחון, קלף לב במלחמת הבחירות. מכיוון שעונתי ה"נוציה לא היו עושים זאת, נמנעה הוצ"ע יותרת של דביוים.

נונאיב, שקיח שעורכי העתונים המו"י יטרבו לקבל הזמנה, השוברת את ה"ריות של העתונות, נמאכזבו. ראש"המשלה, שנכשל בהתקפת-המצח שלו על העתונות ("עתונים צהובים", "הקיימים על השוק השחור", "כל אחד יכול לפתוח עתון", "העתונות היא עסק ככל עסק אחר") נחל נצחון מכריע בשיטה החדשה. זו הפעם הראשונה ניתנה לו בעתונות הבלתי-מפלגתית תמיכה ברורה וחד-משמעית.

ערת: נפנוף בחרי"ה הצדדים, לשכנעם כי הוד את המשכת המתיחות.

ההמשלה

השרים

שעה אחרי שנחת הקונסוליישן של תחור בשדה התעופה של וושינגטון, יתחו מסלול הקונסוליישן של אלעל, את ראש המשלה... "

יעה זו כללה את התקלה הבלתי-צפויה, איימה להכשיל לחלוטין את מסע בני גי. בשעה שתוכנן המסע, איראפשר היה לנחש, כי ביום בואו לאמריקה, יגיע לשיאו אחד המשברים הרחוקים הכבירים ביותר של אר"צ-הברית, שהתגלם בדמותו של הגנרל המפוסר. בהתפרקות יצרי האתלהבות וה"שנאה החולניים כמעט, שאחוז את העם ה"אמריקאי, נעלמה דמותו של ראש "המדינה המזרח-תיכונית הקטנה".

ביקורו של בני גי, היה צריך להיות, לפי התכנית, שיא למערכת פרסומת עצומה למען אגרות העצמאות. שבועות רבים לפני הביקור, הומטר על הציבור האמריקאי מטר מ"דעות-ענק בעתונים היומיים. המודעות ה"שקטות (באופן יחסי), שנאלצו להתחרות ב"מודעות צעקניות של מכוניות, דגים ועו"גות, שהופיעו באותם העתונים, עוררו וי"כוח בין אנשי המקצוע. המן הנכון היה לתאר בהן את המדינה כ"ארץ הסליליות", לפנות לסנטימנטים דתיים, יותר מאשר לחוש המעשיות והמסחר.

על כל פנים, בהעדר מצברוח ציבורי מתאים מסביב לביקורו של ראש-המשלה, חוששים התועמלנים המקצועיים, שהמטרה העיקרית (פרסומת לאגרות) לא הושגה במי"לואה. לעומת זאת טוענים הספקנים, כי בני גי, ביצע מטרה משנית של ביקורו: להגדיל בעיני הברוח הישראלי את דמותו של בני גי, הסועד על שולחנם של טרומן, אציטון ומרשל.

אין ספק, שבי גי, הצליח להפוך את בני קורו מאורע בעיני הציבור הישראלי. תר"פעת לוחאי פחות רצויה, ריכזה את תשור"מת הלב הכללית לנוידת השרים, שהפכה כרוגנית: אורחים רבים החלו שואלים את עצמם, בתום לבב, אם אמנם כל הנסיעות האלה הכרחיות. אם אמנם מצב נורמלי הוא, שקרוב למחצית המשלה יושבת על מזו"דוח ארוזות.

דבריו של אחד העסקנים האנטי-דתיים: עוד מעט יישאר לנו רק איצה-מאיר...

עתונות

מחיר הנייטרליות

"מחיר הנייטרליות — בבורסה!" אמר בהתמרמרות אחד מעמודי התווך של העתור"נות בארץ. כוונתו: עורכי העתונים היומיים ה"בלתי-מפלגתיים", שהוטס ע"י אלעל ל"אמריקה, הומצו להלחל אל ראש-המשלה במסעו.

כשהודיעה אלעל על כוונתה להזמין עתור"נאים לחגיכת הקו החדש לאמריקה, היה מר"בן מאליה, שיומנו באייכה כל העתונים היר"מיים, כנהוג בהזדמנויות אלה, אלא שפת"אום בא רמז מלמעלה, רוב המועמדים נת"קלו בקשיים פורמליים, בלתי-צפויים. נקבע עקרון אחר: יסעו רק עורכי העתונים ה"יומיים הבלתי-מפלגתיים.

כאורה, היה זה עקרון אהוד. אלא שחיש"מחר נתגלה העוקץ. עם ה"בלתי-מפלגתיים" נסעו עורכי שני העתונים של מפא"י (דבר, המופיע על חשבון הסתדרות, והדור, בטאון המפלגה). מסתבר שע"י חסיס מוצלח נמר"נעה נסיעתם של 4 העתונים האופוזיציוניים בלבד: הרות, הבוקר, על המשמר וקול"העם.

החשוב היה פשוט: כל עתונאי, שניתן לו פרס מהודר זה (הכבוד להשתייך למש"

המעמד השני

המצע: אידיש

ליד שולחן בבית הקפה הקטן ברמלה הצ"טופפה קבוצה של עסקנים-לשעבר מיהודי מזרח אירופה. הם עסקו בחישוב מענין ביו"תר: מה היה קורה לוא נבחרו חברי הכנסת השניה לפי חלוקה של ישוב ישן, ערבים ועולים-חדשים?

הסיכום המפתיע: כ"18 חברי-כנסת ער"ביים, כ"47 עולים חדשים, רק 55 מבני הישוב החתיק.

"יכולנו לעשות קואליציה עם הערבים, להקים ממשלה, שאין בה איש מאנשי הישוב הישן!" התלוצץ עסקן בעל שערות שיבה. אולם מאחורי הלצה זו הסתתרה עובדה מפתיעה: בארץ שולט למעשה מיעוט עברי"חתיק על רוב בעל אינטרסים כלכליים נוג"דים, ברוב השטחים.

הערבים כבר החלו להסיק את המסקנות, גיבשו תנועה, שתייצג בכנסת את כל הער"בים, כולל קומוניסטים (ראח להלן). עתה נראו גם בקרב העולים סימנים ראשונים להתפתחות דומה.

"מדוע נבחר במפ"ם ובמפא"י, הסוגרים לפנינו את שוק העבודה החופשי?" התרעם אחד העסקנים. "לעולה החדש יש אינטרסים משלו בכל שטחי החיים. בממשלה, בכנסת, במנגנון הפקידות אין עולים חדשים. מדוע? מפני שאין אנו יודעים עברית."

לבניין, שברחוב המלך גיורגי בירושלים. מק"י תשתדל, ויש להניח שתצליח בכך, להוסיף לפחות ח"כ ערבי-אחד לתופיק טובי. מפ"ם עדיין מתחבטת — אולם אם תבוצע תביעת משה סנה (הפיכת מפ"ם למפלגה טריטוריאלי, דילאומית) ייתכן ויכנס ח"כ ערבי מפמ"י אחד. מפא"י נוקטת בשיטה, שהראתה עצמה יעילה ביותר: רשימות ער"ביות "טהורות", הנתנות מחסות.

אולם ארבעה ערביים חפנים, נציגי המע"מדי הבינוני, סברו אחרת. כאשר נתכנסו חאגי"טאהר קרמאן, בעל בית החרושת לסיגירות ונור אלוין אלעבאסי, המוסלמיים, עם אליאס קוסא, עורך הדין הקולני וג'ורגי מועמר, הנוצריים, פתחו בדיונים להופעה לקראת הבחירות לכנסת השנייה.

תוך גישושי ניסוח מצע הוברר לעסקנים, כי הדרך הטובה להגנת האינטרסים הערביים — מספר גדול ככל האפשר של ח"כים ער"ביים בכנסת שיוכלו לשמש קבוצת-לחץ, בדומה לאירים בפרלמנט הבריטי והפולנים ברייכסטג הגרמני לפני 1914. סימסה העל"ר לה לרכז סביבה את רובם המכריע של הבור"חרים הערביים, הבלתי קומוניסטיים.

אולם כשבאו החיפאיים לנצרת, להיוועץ עם ראש הציבור של הריכוז הערבי הגדול ביותר במדינה, נתקלו ביחס קריר. הילמדו

* בונד: מפלגה יהודית-אידישית-סוציאלי"טית באירופה ובאמריקה, שהתנגדה בחריפות לציונות.